

Politechnika Wroclawska

Koło Naukowe Robotyków „KoNaR”

Tranzystor bipolarny

Łukasz Juskiewicz

Koło Naukowe Robotyków „KoNaR”

Wrocław, 17 maja 2011

Plan prezentacji

- Wstęp
- Jak to działa?
- Przydatne układy
- Parametry katalogowe
- Tranzystor jako przełącznik mocy
- Pojemności i efekt Millera
- Moc strat i odprowadzanie ciepła
- Podsumowanie

Wstęp

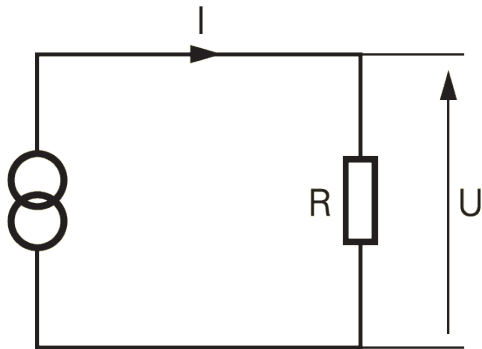
Motto

„W teorii nie ma różnicy między praktyką a teorią.
W praktyce jest.”

Wstęp

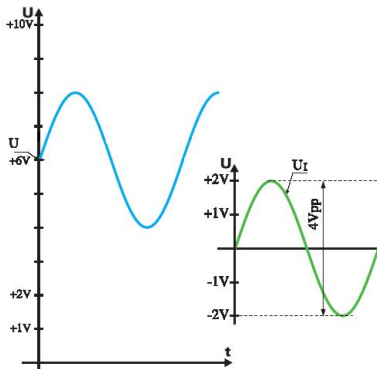
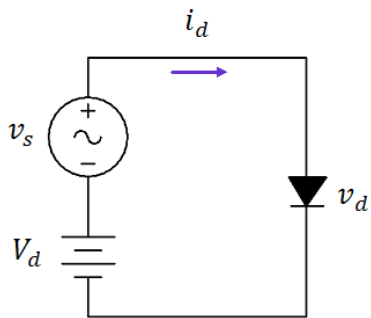
Jajko czy kura

Wstęp

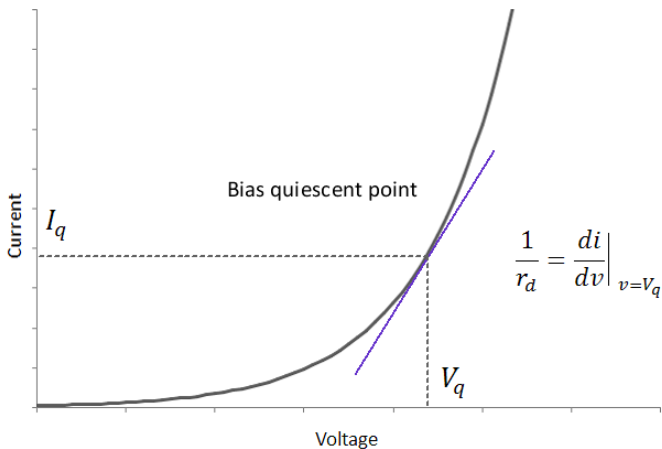
Modele stało- i zmiennoprądowe

Wstęp

Rezystancja dynamiczna

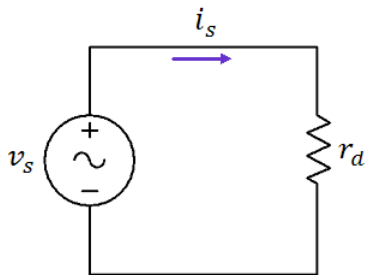
Wstęp

Modele małosygnałowe

$$R_s = \frac{U}{I}$$

$$r_d = \frac{u}{i}$$

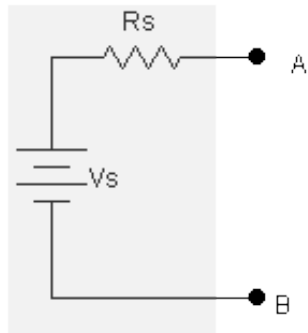
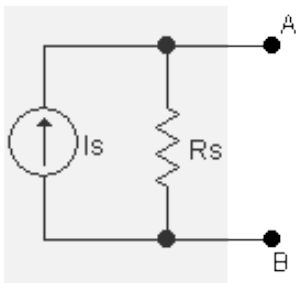
r_d może być ujemne!

Wstęp

Zasilanie i masa to to samo!

Jak to działa?

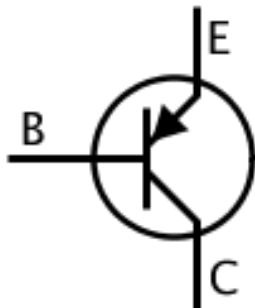
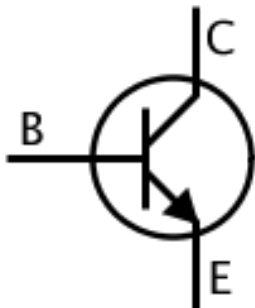
Podajcie podręcznikowe

Tranzystor bla bla elektrony bla bla dziury bla bla złącze bla bla epitaksjalny bla bla. Kolektor bla bla nośniki bla bla baza bla bla wstrzykiwanie bla bla emiter. Parametry bla bla macierz bla bla hybrydowe bla bla beta. Model bla bla małosygnałowy bl bla admitancja bla bla hybryd Π bla bla częstotliwość graniczna.

Jak to działa?

Symbole

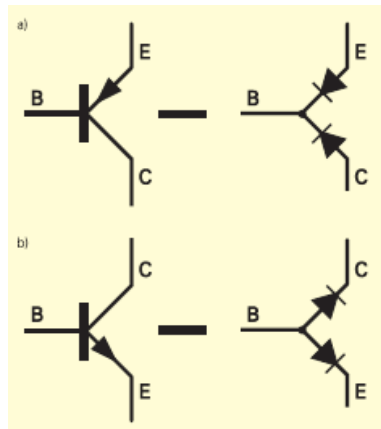

Jak to działa?

Tranzystor „złożony”

- 1 Złącze baza-emiter polaryzujemy w kierunku przewodzenia.
- 2 Złącze baza-kolektor polaryzujemy w kierunku zaporowym.
- 3 Uwaga! W stanie nasycenia $U_{BE} > U_{CE}$

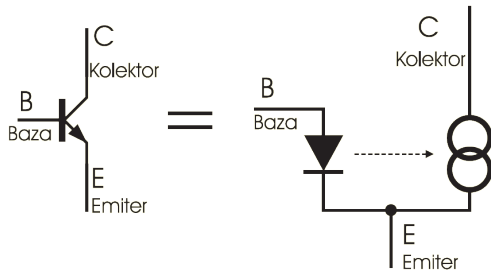

Jak to działa?

Coś więcej niż dwie diody – źródło prądowe sterowane prądem

$$I_C = I_E + I_B$$
$$I_C = h_{FE} I_B = \beta I_B$$
$$U_B = U_E + U_{BE}$$

Jak to działa?

Beta nie jest „dobrym” parametrem!

Beta zależy od:

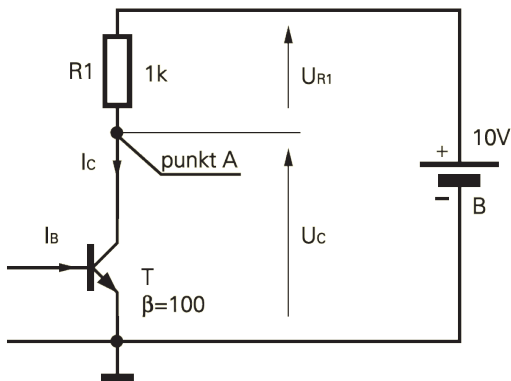
- egzemplarza tranzystora
- prądu kolektora
- napięcia U_{CE}
- temperatury

Na szczęście możemy spokojnie założyć, że $\beta \gg 100$ dla tranzystorów małej mocy. Uwaga: nie zawsze $h_{FE} = h_{fe}$!

Jak to działa?

„Pasywne” źródło prądowe – małe ćwiczenie

Jak to działa?

Garść uwag

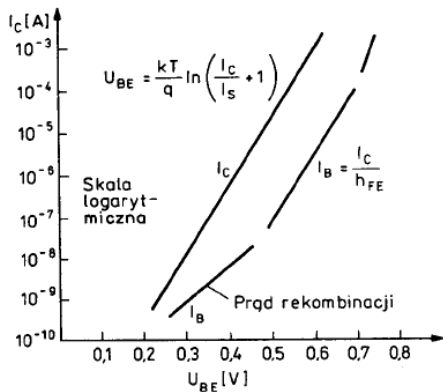
- Tranzystor może pracować:
  - w stanie odcięcia
  - w obszarze pracy liniowej
  - w stanie nasycenia
- Prądy zerowe tranzystora (I_{CE0} , I_{CES}) są pomijalne dla tranzystorów małej mocy, dla tranzystorów mocy mogą mieć znaczącą wartość, gdy tranzystor jest gorący.
- W stanie nasycenia napięcie U_{CE} spada do kilkudziesięciu mV dla „małych” tranzystorów do ponad wolta dla „dużych”. $U_{CE(sat)}$ zależy od prądu kolektora.

Jak to działa?

Równanie Ebersa-Molla

$$I_c = I_s \left(e^{\frac{U_{BE}}{U_T}} - 1 \right)$$
$$U_T = \frac{kT}{q}$$
$$I_c = f(U_{BE})$$

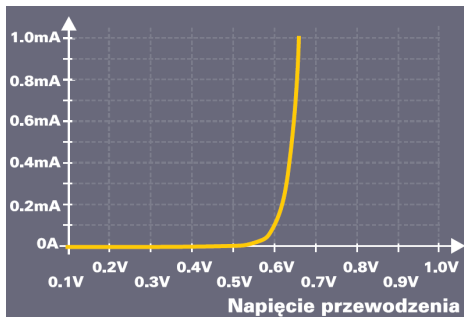

Jak to działa?

Złącze baza-emiter

- Złącze baza-emiter zachowuje się jak dioda
- Charakterystyka jest eksponencjalna
- Silna zależność od temperatury! (około $-2.1mV/K$)

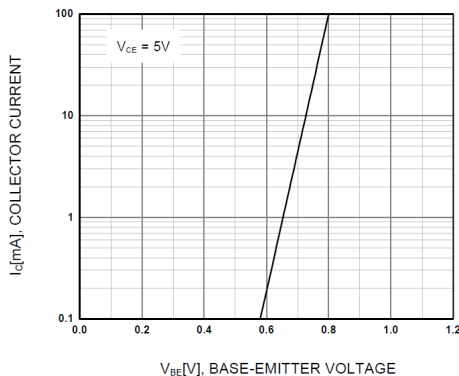

Jak to działa?

Złącze baza-emiter

- Złącze baza-emiter zachowuje się jak dioda
- Charakterystyka jest eksponencjalna
- Silna zależność od temperatury! (około $-2.1mV/K$)

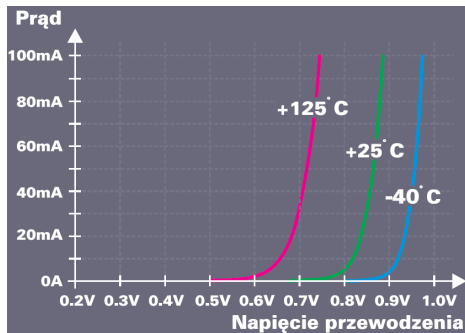

Jak to działa?

Złącze baza-emiter

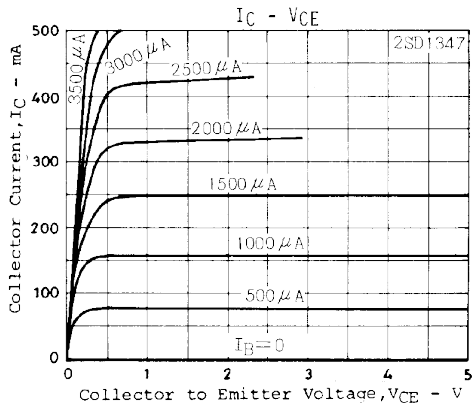
- Złącze baza-emiter zachowuje się jak dioda
- Charakterystyka jest eksponencjalna
- Silna zależność od temperatury! (około $-2.1mV/K$)

Jak to działa?

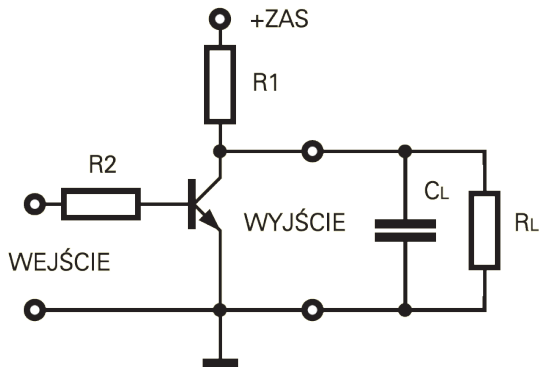
Charakterystyki wyjściowe

Przydatne układy

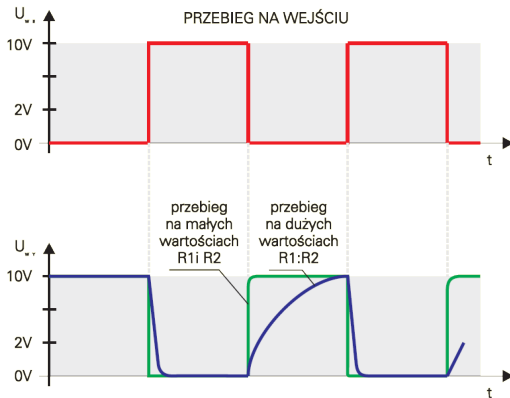
Negator (konwerter poziomów)

Przydatne układy

Nie przesadzajmy z wartościami rezystorów!

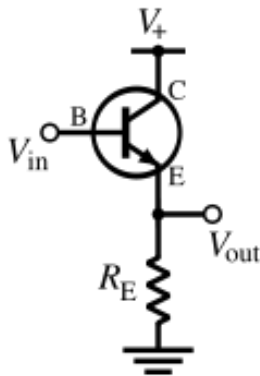

Przydatne układy

Wtórnik emiterowy

- $U_E = U_B - 0.6V$
- Duża rezystancja wejściowa
- Mała rezystancja wyjściowa
- Wzmocnienie prądowe
- Układ jest asymetryczny podobnie jak negator

Podsumowanie

Dziękuję za uwagę.